

Зауваження та пропозиції Національної асоціації адвокатів України до проекту Закону «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо встановлення відповідальності за видання явно кримінально протиправного наказу або розпорядження» (реєстр. № 9391 від 16.06.2023)

Законотворчу ініціативу № 9391 від 16.06.2023 загалом слід сприймати позитивно. Водночас вважаємо, що прийняття законопроекту у цій редакції штучно розширить криміналізацію протиправних діянь. Наразі видання явно кримінально протиправного наказу або розпорядження охоплюється статтею 426¹ чинного Кримінального кодексу України «Перевищення військовою службовою особою влади чи службових повноважень».

Якщо ж законодавець має намір конкретизувати певний вид перевищення військовою службовою особою влади чи службових повноважень у спеціальній нормі, то запропоновані законопроектом положення доцільніше закріпити в новій статті за порядковим номером 426² Кримінального кодексу України.

Вважаємо, що законодавцю варто розглянути доцільність закріплення в особливо кваліфікованому складі запропонованого кримінального правопорушення такої кваліфікуючої ознаки, як «що спричинило загибель людей чи інші тяжкі наслідки». При цьому під тяжкими наслідками у такому разі варто розуміти істотну шкоду суверенітету країни, цілісності державного кордону, економічній безпеці або обороноздатності країни.

Окрім цього, видається доцільним встановити заборону на застосування звільнення від відбування покарання з випробуванням для осіб, які видали явно кримінально протиправний наказ або розпорядження в умовах воєнного стану чи в бойовій обстановці. Так це зроблено зараз у статті 75 КК України стосовно осіб, які вчинили кримінальні правопорушення, передбачені статтями 403, 405, 407, 408, 429 цього Кодексу.

Структуруючи висловлені пропозиції, Національна асоціація адвокатів України пропонує такі зміни та доповнення до аналізованого законопроекту:

Редакція законопроекту № 9391 від 16.06.2023	Зміни та доповнення до аналізованого законопроекту
<p>Стаття 403¹. Видання явно кримінально протиправного наказу або розпорядження</p> <p>1. Видання явно кримінально протиправного наказу або розпорядження, -</p> <p>карається службовим обмеженням на строк до двох років або триманням у дисциплінарному батальйоні на строк до одного року, або позбавленням волі на строк до трьох років.</p> <p>2. Те саме діяння, вчинене в умовах особливого періоду, крім воєнного стану, -</p> <p>карається позбавленням волі на строк від двох до семи років.</p>	<p>Стаття 426². Видання явно кримінально протиправного наказу або розпорядження</p> <p>1. Видання явно кримінально протиправного наказу або розпорядження, -</p> <p>карається службовим обмеженням на строк до двох років або триманням у дисциплінарному батальйоні на строк до одного року, або позбавленням волі на строк до трьох років.</p> <p>2. Те саме діяння, вчинене в умовах особливого періоду, крім воєнного стану, -</p>

<p>3. Діяння, передбачене частиною першою цієї статті, вчинене в умовах воєнного стану чи в бойовій обстановці, -</p> <p>карається позбавленням волі на строк від п'яти до десяти років.</p> <p>Примітка. Явно злочинним визнається такий наказ (розпорядження), яким завідомо для особи, якій він адресований, наказується вчинити передбачене Кримінальним кодексом України суспільно небезпечне винне діяння (дію або бездіяльність) або таке діяння, яке визнається злочином відповідно до загальних принципів права, визнаних цивілізованими націями (ч. 2 ст. 7 Європейської Конвенції про захист прав та основних свобод людини).</p>	<p>карається позбавленням волі на строк від двох до семи років.</p> <p>3. Діяння, передбачене частиною першою цієї статті, вчинене в умовах воєнного стану чи в бойовій обстановці або що спричинило загибель людей чи інші тяжкі наслідки, -</p> <p>карається позбавленням волі на строк від п'яти до десяти років.</p> <p>Примітка. Явно злочинним визнається такий наказ (розпорядження), яким завідомо для особи, якій він адресований, наказується вчинити передбачене Кримінальним кодексом України суспільно небезпечне винне діяння (дію або бездіяльність) або таке діяння, яке визнається злочином відповідно до загальних принципів права, визнаних цивілізованими націями (ч. 2 ст. 7 Європейської Конвенції про захист прав та основних свобод людини).</p>
<p>Відсутня.</p>	<p>Стаття 75. Звільнення від відбування покарання з випробуванням</p> <p>1. Якщо суд, крім випадків засудження за корупційне кримінальне правопорушення, кримінальне правопорушення, пов'язане з корупцією, кримінальне правопорушення, передбачене статтями 403, 405, 407, 408, 426², 429 цього Кодексу, вчинене в умовах воєнного стану чи в бойовій обстановці</p>

*Зауваження та пропозиції до законопроекту підготовлено Головою Комітету НААУ з питань кримінального права та процесу **Моїсєвою Анжелікою Анатоліївною**, заступником Голови Комітету НААУ з питань кримінального права та процесу **Горохом Олексієм Петровичем**, членом Ради Комітету НААУ з питань кримінального права та процесу **Мацком Володимиром Володимировичем**.*